

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Національна спілка краєзнавців України

*Нові підходи до організації та ефективного
проведення практик в кризових умовах*
матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару

Тернопіль, 2020

Редакційна колегія

Андрій Кузишин, декан географічного факультету, доцент, канд. геог. наук
(відповідальний редактор)

Іван Каплун, керівник виробничої практики ТНПУ

Ярослав Мариняк, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук

Віктор Мацюк, доцент кафедри фізики, канд. пед. наук

Наталія Дащенко, доцент кафедри журналістики, канд. філол. наук

Інна Поплавська, доцент кафедри географії України і туризму, канд. геог. наук
(відповідальний секретар)

*Друкується за рішенням Науково-методичної комісії географічного факультету
Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка,
протокол № 3 від 30 листопада 2020 р.*

Нові підходи до організації та ефективного проведення практик в кризових умовах: Матеріали міжфакультетського навчально-методичного семінару. Тернопіль: Вектор, 2020. 60 с.

У збірнику наукових праць включені тексти доповідей викладачів Тернопільського національного педагогічного університету з широкого спектру теоретичних і прикладних питань організації та проведення практик для студентів освітніх програм, підготовка за якими здійснюється в університеті, розкрито зміст та теоретико-методичні підходи до проведення практик.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, учителів і всіх зацікавлених.

Тексти представлено у авторській редакції мовою оригіналу. Автори несуть повну відповідальність за зміст доповідей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен, дат і інших відомостей.

Адреса редакційної колегії:

Географічний факультет

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

вул. М. Кривоноса, 2

м. Тернопіль, 46027

Тел.: +38 035 436154

e-mail: cesk.tnpu@gmail.com

ЗМІСТ

<i>Кузишин А.В.</i> ПІДХОДИ ДО ПРАКТИЧНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ НЕКОНТАКТНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ	3
<i>Каплун І.Г.</i> ГОЛОВНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК В ТНПУ ІМ. В. ГНАТЮКА В УМОВАХ ОГОЛОШЕНОГО КАРАНТИНУ	9
<i>Дащенко Н.Л., Драган-Іванець Н.В.</i> ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ІЗ ТЕЛЕВИРОБНИЦТВА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ БАКАЛАВРІВ ЖУРНАЛІСТИКИ	15
<i>Мариняк Я.О.</i> МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ КРАЇНОЗНАВЧОГО (КРАЄЗНАВЧОГО) ВИВЧЕННЯ РЕЛІГІЇ У СФЕРІ ТУРИЗМУ	21
<i>Мацюк В.М.</i> ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ-ФІЗИКІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ ГОТОВНОСТІ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ	31
<i>Поплавська І.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ НА ТУРИСТИЧНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ДЛЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТУРИЗМ»	35
<i>Шандригось В.І.</i> ТРЕНЕРСЬКА ПРАКТИКА У ПІДГОТОВЦІ МАГІСТРІВ З ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ	40
<i>Стецько Н.П.</i> МЕТОДИКА ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ РЕГІОНУ	45
<i>Задворний С.І.</i> ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	53
ПІДСУМКИ	59

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ РЕГІОНУ

Стецько Н.П.

*доцент кафедри геоecології та методики
навчання екологічних дисциплін*

Сучасні економічні процеси в країні неможливі без інвестиційних вкладень. В Україні склались певні умови для проведення більш масштабної інвестиційної політики, яка б могла стати локомотивом розвитку національного господарства. У цих складних багатогранних процесах важливе місце належать прямих інвестицій у туристичну сферу, яка є механізмом подальшого розвитку економіки постіндустріального суспільства.

Інвестування — складова розвитку економічних об'єктів, основний спосіб поліпшення матеріальних умов життя суспільства. Організація ефективного інвестування важлива як для інвестора, так і для суспільства в цілому. Добрі результати в роботі кожного конкретного інвестора, підприємства просувають економіку країни вперед і забезпечують зростання рівня життя населення. Опрацювання накопичених у цій сфері теоретичних моделей, практичних прийомів і рекомендацій дає змогу раціональніше використовувати ресурси й досягати кращих результатів у інвестиційній діяльності.

Науково-методичні основи інвестиційного аналізу складають систему методів і показників обчислення ефективності (привабливості) інвестування. Світовий досвід накопичив значну кількість методів і прийомів інвестиційного аналізу, які починають поширюватись і у нас див. табл. 1.

Використання цих методів дає можливість проводити інвестиційний аналіз проектів, мати певні оціночні показники інвестиційної привабливості для формування напрямів інвестування, окремих програм, проектів або об'єктів.

У літературних джерелах виділяють три види оцінок ефективності інвестицій: фінансову (комерційну), бюджетну та економічну.

Основні методи інвестиційного аналізу

Групи методів	Їх сутність
Перша	методи оцінки ефективності інвестицій за допомогою співвідношення грошових надходжень (позитивних потоків) з витратами (негативними потоками)
Друга	методи оцінки ефективності інвестицій за бухгалтерською звітністю
Третя	методи оцінки ефективності інвестицій, які ґрунтуються на теорії часової вартості грошей.

Фінансова оцінка передбачає визначення фінансових результатів реалізації проекту для його безпосередніх учасників. Вона базується на очікуваній нормі дохідності, яка влаштовує всіх суб'єктів інвестування. При цьому інші наслідки впровадження проекту не враховуються.

Бюджетна оцінка ефективності віддзеркалює фінансові наслідки для різних рівнів бюджетів, тобто очікувані співвідношення видатків, податків та зборів. Показником бюджетної ефективності впровадження проекту є різниця між податками та видатками певного рівня бюджету, ступінь яких залежить від впровадження конкретного проекту.

Економічна оцінка ефективності проекту для народного господарства в для галузі, групи підприємств, регіону тощо. Від виду оцінки ефективності реалізуються певні методи аналізу [1, с. 48].

Для інвестора домінуючою місією є здобуття максимального прибутку і бажає залучити позичкові кошти за щонайменшу ціну. Кредитори, в свою чергу, як власники або розпорядники капіталу прагнуть продати позичкові кошти якомога дорожче. Тому необхідний ретельний аналіз можливих джерел фінансування вартості.

Оцінка фінансової здійснюваності проекту повинна виконуватися таким чином, щоб усі учасники фінансування одержали вичерпну інформацію про свої частки в загальній сумі майбутнього прибутку від реалізації проекту, а також про можливі втрати внаслідок інвестиційних ризиків.

Головний інструментарій, що застосовується при оцінці проектів, такий:

- фінансові показники здійснюваності проекту;
- показники економічної ефективності;
- аналіз чутливості;
- аналіз беззбитковості;
- оцінка ймовірності;
- економічна оцінка проекту [5].

Таким чином, інвестиції відіграють центральну роль в економічному процесі, вони визначають загальний ріст економіки. У результаті інвестування засобів в економіку збільшуються обсяги виробництва, росте національний прибуток, розвиваються та йдуть в перед в економічній конкуренції галузі та підприємства, що в найбільшому ступені задовольняють попит на ті чи інші товари та послуги.

Державна політика в сфері інвестування туристичної галузі в Україні декларується рядом нормативно-правових актів, серед яких Закони України «Про режим іноземного інвестування», «Про інвестиційну діяльність», «Про податок на додану вартість» та «Про туризм». Проте прийняті та схвалені закони та нормативні акти досі не виконуються.

Отже, інвестиційна політика має свою складову регіональну політику та її пріоритетні напрямки, які потребують державного регулювання. До її складових належать сукупність заходів щодо регулювання інвестиційного процесу та система господарських рішень регіональних органів влади, що визначають обсяг, структуру і напрями вкладення інвестицій як у середині цього регіону, так і за його межами, на довгостроковий період з метою розвитку виробництва, підприємництва, одержання прибутку й інших кінцевих результатів та забезпечення на цій основі стійкого соціально-економічного розвитку території.

Виходячи із системного аналізу оцінка інвестиційної привабливості об'єктів туристичної сфери ґрунтується на єдності і взаємодії таких його напрямів: функціонального, географічного, кваліфікаційного, управлінського,

екологічного, економічного, законодавчого та комерційного.

Зарубіжний досвід дає основні орієнтири регіональної інвестиційної політики. Її цілю спрямування є ситуація у регіоні та розробці програми дій і організаційно-економічного забезпечення її реалізації з врахуванням ресурсного потенціалу і можливостей інвестування, які реально існують. Наступні етапи передбачають створення стартового капіталу та визначення пріоритетності секторів господарського комплексу регіону, де б швидко та успішно розвивались та дали віддачу у вигляді податків у місцеві бюджети, які сприяли подальший соціально-економічний розвиток території.

Розробка концептуальних засад регуляторної політики розвитку туризму розкриває порядок розробки та суть регіональних програм розвитку санаторно-курортного лікування, туризму і відпочинку як ефективного інструменту здійснення регіональної туристичної політики, пропонує шляхи фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки суб'єктів туристичної галузі регіону та висвітлює методику розрахунку інтегрального показника інвестиційної привабливості підприємств рекреаційно-туристичного комплексу.

Отже, проведемо стратегічний аналіз інвестиційної привабливості туристичних об'єктів регіону, використовуючи метод аналіз SWOT див. табл. 2.

Однією з головних умов подолання існуючих негативних тенденцій, які склались у туристичній галузі, має стати активна, виважена та науково обґрунтована регіональна політика розвитку туризму з урахуванням галузевих та регіональних особливостей цієї сфери економіки.

Наявність у регіоні природних факторів, туристичних об'єктів є базою для розвитку туристичної індустрії.

Запропоновано, зокрема, механізми реалізації Програми (умовно виділені за такими напрямками, як: наукові та нормативно-правові; економічні; фінансово-кредитні; рекламно-інформаційні та маркетингові; організаційно-управлінські); виявлені сильні та слабкі сторони регіону.

Регулювання інвестиційних потоків проходить через здійснення регуляторного впливу на процеси розвитку туристичного сектору в умовах

господарювання шляхом фінансових важелів та інвестиційних заходів.

Таблиця 2

Аналіз SWOT

Сильні сторони	Слабкі сторони
сприятливе географічне розташування, кліматичні умови;	незадовільна якість дорожньої інфраструктури,
умови для розвитку курорту, оздоровлення й туризму (лікувальна база, медичні кадри, наявність санаторіїв, баз відпочинку);	нерозвинута готельна інфраструктура,
авторитет, імідж регіону;	слабкий фінансовий стан громади, низький рівень доходів у громадян.
наявність музеїв, екскурсійних об'єктів;	відсутність грошей на рекламну діяльність;
розвиток мережі сезонної торгівлі (кафе, бари з літніми площадками).	низька заповнюваність санаторіїв, оздоровчих комплексів (функціонуючих цілий рік) в осінньо-зимовий період (20 %);
	сезонність; недостатня кількість спортивних споруджень; митна культура; стан і освітлення доріг.
Можливості	Загрози
можливість розвитку історичного туризму (замки, церкви), тематичного та агротуризму,	відсутність належного державного забезпечення;
розвинена база туристичних послуг і індустрія розваг, які доступні людям з різним рівнем доходів і відповідають світовим стандартам	нестабільна ситуація в економіці, як перешкода залучення інвесторів,
високоякісне обслуговування; великий вибір екскурсійних маршрутів і їхнє здійснення (авто, вело, водні, кінні, піші);	відсутність затверджених на рівні Кабінету Міністрів України проектів;
сучасно обладнані пляжі, дитячі ігрові площадки, автостоянки; індустрія розваг і відпочинку (дискотеки, атракціони, аквапарки, виставки, концерти, фестивалі);	

Розроблення механізму сучасних підходів до яких входить (пільгове кредитування; цільові державні субсидії та дотації; гарантовані позики; гарантії

кредитним установам, комерційним банкам повернення кредитів, наданих підприємствам туристичної галузі.

Таким чином, усі зазначені форми залучення фінансових ресурсів без винятку можуть бути застосовані при залученні регіональними господарюючими суб'єктами вітчизняного та іноземного капіталу.

Оцінка інвестиційної привабливості передбачає використання синтетичних та аналітичних показників, розрахунок яких здійснюється на основі даних статистичної звітності суб'єктів туристичної галузі за певний період часу і експертних оцінок.

На кожному етапі виконується певний перелік оціночних показників див. табл. 3.

Таблиця 3

Алгоритм оціночних показників туристичної привабливості регіону

Послідовність оцінки	Показники оцінки
Оцінка сучасного стану та прогнозування перспектив розвитку туризму	значення галузі в економіці регіону; стійкість до економічного спаду; соціальне значення; забезпечення підприємств фінансовими ресурсами; ступеня державної підтримки розвитку рекреації і туризму.
Оцінка та прогнозування рентабельності туристичного сектору	коефіцієнти рентабельності активів, власного капіталу; наданих послуг; поточних витрат.
Оцінка освоєння ресурсного потенціалу сектора туризму	оцінку природно-ресурсного рекреаційного потенціалу та ступінь його використання; аналіз туристичної інфраструктури; туристичних потоків; оцінку наявності та якісну характеристику об'єктів туристичної інфраструктури.
Оцінка інвестиційних ризиків в туристичній галузі	коефіцієнта варіації середнього показника рентабельності власного капіталу підприємств галузі за окремими роками періоду, який аналізується; коефіцієнта варіації показників рентабельності в розрізі окремих підприємств сфери рекреації і туризму; рівня конкуренції;

Запропонований алгоритм оціночних показників туристичної привабливості регіону, та ранжування, розраховується інтегральний показник

рівня інвестиційної привабливості туристичної галузі регіону.

На першому етапі розрахунків визначається рангове значення галузі туризму за кожним етапом оцінки. У процесі такої оцінки аналітичні показники кожного етапу розглядаються як рівнозначні (за необхідністю можна використовувати диференціацію та враховувати експертну оцінку). Рангове значення туристичної галузі за кожним етапом оцінки визначається як середнє рангове його значення за всіма аналітичними показниками, які входять у даний етап.

На другому етапі розрахунків на основі рангового значення розраховується інтегральний ранговий показник оцінки інвестиційної привабливості.

Таким чином, можна зробити висновки, що при залученні регіональними господарюючими суб'єктами туристичної галузі вітчизняного та іноземного інвестиційного капіталу доцільно використовувати систему пріоритетних потенційних джерел забезпечення інвестиційної політики у галузі.

У ході дослідження різних підходів до формування і реалізації інвестиційної політики визначено, що для побудови моделі реалізації регіональної інвестиційної політики необхідно використовувати системний підхід, у межах якого будуть вирішуватися стратегічні завдання розвитку регіону, а також застосовуватися сучасні ринкові механізми і інструменти залучення іноземних інвестицій в економіку регіону.

Однак найбільш вагомим чинником, який негативно впливає на подальший розвиток туризму, є низький рівень розвитку інфраструктури сфери туризму.

Серед інших чинників слід виділити:

- відсутність цілісної системи державного управління з питань туризму в регіонах;
- низький юридичний рівень нормативно-правової бази туризму та відсутність її гармонізації з нормами міжнародного права;
- недосконалий механізм корегування туристично-рекреаційного

капіталу країни в цілому та окремих її регіонів.

Для ліквідації зазначених чинників необхідно провести зміни у таких сферах: матеріальній; транспортній; інформаційній.

Для виправлення регіональної ситуації туристичного сектору, щодо інвестиційної привабливості можна трьома шляхами:

- формування підприємницьких структур туристичної діяльності конкурентоспроможних на світовому ринку;
- пріоритетність першочергових об'єктів, що є найбільш привабливими, та розробка інвестиційних пропозицій відносно них;
- розробка відповідного інформаційного продукту відносно туристичного бізнесу.

Методичні поради щодо управління інвестиційним процесом у конкретному регіоні дослідження передбачає систему сформованих програм, які передбачають такі основні складові:

- аналіз стану інвестиційного ринку;
- формування інвестиційного портфеля;
- коригування і зміна інвестиційного портфеля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко М., Гопкало Л. Засади формування пріоритетних напрямків туристичної політики України. *Регіональна економіка*. 2005. №1. - С.222 -223.

2. Важинський Ф. А., Молнар О. С., Гуменюк Ю.П. Суть і класифікація інновацій. *Вісник Львівської комерційної академії*. Серія економічна. Вип. 13. Львів, 2002. С. 152–155.

3. Веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>

4. Веб-портал органів виконавчої ради «Законодавство України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

5. Губський Б.В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі. Київ: Конрад, 1998. 156 с.

6. Федоренко В.Г. Інвестознавство: Підручник. Київ: МАУП, 2004. 320 с.